

FOAIA POPORULUI

Apare în fiecare Duminică

Cea mai veche foaie națională politică-poporală înființată în anul 1892

Apare în fiecare Duminică

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an Lei 160—
Pe o jumătate de an Lei 80—
Pentru America 3 dolari pe un an întreg
Pentru societăți și autorități 300 lei anual

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Mitropoliei (Măcelarilor) Nr. 12
(lângă Poșta)

Manuscrisele intrate nu se înapoiază

INSERTATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
Sibiu, strada Mitropoliei (Măcelarilor) Nr. 12

Prețul inseratelor:

Un șir petiț 8 Lei pentru fiecare publicație

Desvelirea monumentului lui Dr. Ioan Rațiu la Turda

Duminică 6 Octombrie 1929, pe locul bătătorit acum câteva sute de ani de oastea marelui Mihai, la Turda, se desvelește, din prilejul adunării generale a bătrânei Asociații „Astra”, statuia lui Dr. Ioan Rațiu.

Din acest prilej ne simțim obligați a lăsa pe toți la solemnitatea desvelirii. Dacă timpul și împrejurările ne-au reținut pe unii, de a fi Duminică lângă monument, sufleteste totuși putem să fim alături de mii de Români, ce s-au strâns din toate colțurile României, să cinstească pe cel ce toată viața s'a jertfit pentru neamul său.

În fața statuei ridicate, ca să vorbească urmașilor și trecătorilor despre conducătorii din vremuri de lupte și de sbucium, se cuvine astăzi să ne oprim și să ridicăm vălul timpului depus încetul cu încetul și să chibzuim câteva clipe, asupra muceniciei și jertfei aduse pentru cauza românească. Se cade să zăbovim puțin și să ne reamintim de toată jertfa, pentru a putea fi și noi gata astăzi să facem orice jertfă ni s'ar cere.

Să desfăcăm foaia istoriei trăite și din acele trecute vremi să scoatem învățăminte pentru zilele noastre. Și o spunem de la început, că avem ce scoate și pentru minte și pentru inimă, dacă ne apropiem de sufletul lor, de zbuciumul lor, de jertfa și de idealul de care au fost încălziți acești înainte-mergători apostoli ai neamului românesc.

Luptele purtate ne arată ținta, suferințele, lăcrimile credinței lor. Libertatea națională a fost telul luptei, condusă cu steagul ce purta deviza: „Totul pentru neam” în acele vremuri când Ungurii spuneau: „Să se facă unguri și din pietri”. În fruntea luptătorilor Românilor ardeleni din acele vremi, Dr. Ioan Rațiu a purtat steagul.

Ioan Rațiu, luptătorul neînfocat a fost cărmaciul corăbiei în acele grele și furtunoase vremi. Pentru a vedea toate acestea, să ne oprim puțin asupra biografiei lui.

Dr. Ioan Rațiu s'a născut în anul 1828 dintr-o familie, ce purta titlul de nobil, la Turda. Școala primară a făcut-o la Blaj. Liceul la Cluj. La Budapesta a făcut teologia. După ce a terminat teologia, a studiat dreptul la Viena, îndemnat de gestul făcut de Avram Iancu, care a lăsat după moarte toată avera lui pentru înființarea unei Academii de drept. În testament a spus Iancu: „Luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele”.

După patru ani, Ioan Rațiu a luat doctoratul în drept. La anul 1862 s'a căsătorit cu domnișoara Emilia, fiica preotului ortodox D. Orghidan din Brașov. Această bună româncă i-a fost credincioasă și vrednică parteneră a suferințelor, de cari Ioan Rațiu a avut parte în viața colțuroasă de luptă or și apăsătoare al cauzei românești.

Practica de avocat a făcut-o Rațiu la Cluj. Trece apoi ca avocat la Alba Iulia, dar nu stă mult, căci se stabilește la Turda, în locul nașterii. Încă când era student, s'a ocupat de toate problemele de interes pentru neamul românesc. Ca avocat tânăr, cu vorba și cu scrisul, a stăruit mereu să se înfrunteze pentru Români o societate culturală. S'a prezentat la nemuritorul Șaguna

și a făcut împreună cererea către guvern, ca să permită înființarea Asociației pentru literatura și cultura poporului „Astra”. Rațiu a dus cererea la Blaj, să o subscrie și mitropolitul Șulțiu.

S'a pus în fruntea despărțământului „Astrei” dela Turda, unde a luptat din toate puterile pentru întărirea acestei societăți. În lupta purtată pentru răspândirea culturii în popor, Ioan Rațiu a văzut că Românii sunt

Dr. Ioan Rațiu

2 ani înainte de moartea întâmplată
la anul 1902 în Sibiu.

un popor de săraci, de aceea s'a frământat foarte mult cu această chestiune, ce și astăzi ne persecută. El și-a dat seama, că din această lipsă și sărăcie nu-i chip să eșim, decât prin luminarea poporului, și prin organizarea lui în societăți culturale și economice.

Iată ce zice Rațiu la anul 1880, în adunarea generală dela Turda: „Să ne obligăm domnilor, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că în alți 19—20 de ani vom aduna și dinarul văduvei și vom lucra ziua și noaptea, pentru sporirea fondurilor Asociației, iar prin ele, pentru luminarea poporului nostru. Atunci vom putea zice ca poetul: „Când tu nație română te vei lumina, mei aleasă nație pe pământ nu va fi înaintea ta”. Am dat aci, în câteva cuvinte sumare,

strădanțiile depuse de Dr. Ioan Rațiu pentru „Astra”, ce astăzi îl serbează prin desvelirea monumentului la Turda.

Dar monumentul ce se desvelește ne vorbește și de Ioan Rațiu ziaristul, avocatul, luptătorul neînfocat și de primul președinte al Partidului Național Român. Cine a citit istoria Ardealului dela 1869 încocoace, a întâlnit aproape pe fiecare pagină numele lui Ioan Rațiu. L-a găsit subscriind articole în „Gazeta Transilvaniei”, „Tribuna” și în „Foaia Poporului”. L-a întâlnit epărând pe români în procese mari.

Dr. Ioan Rațiu a mers la 1892 în fruntea delegației ce a dus „Memorandul” la împăratul în Viena. Ioan Rațiu a fost primul președinte al Partidului Național reorganizat. A fost ales ca deputat încă dela anul 1862, luptând pentru cauza românească până la moarte.

Cine a răsfoit paginile istoriei ardelenilor își poate da seama ce însemna pe atunci să stai în fruntea poporului asuprit și persecutat de un neam șovinist și sălbatec, cum au fost Ungurii.

În anul 1868 se aduce peste voia Românilor legea unirii Transilvaniei cu Ungaria. De acum înainte se începe lupta disperată a Românilor de a-și apăra neamul de influențe maghiare și a Ungurilor de a maghiariza cu orice preț pe Români. Legi peste legi, una mai diabolică ca alta, educ Ungurii pentru maghiarizare. Românii în fața acestor lucruri, la anul 1881 s'au reorganizat în Partidul Național, sub conducerea unui comitet de 25 membri, pus sub președinția lui Dr. I. Rațiu.

În urma nedreptăților făcute cu fiecare zi, Românii s'au hotărât să se retragă din parlamentul maghiar, ca să arate prin această strălucită nedreptățe ce le fac Ungurii cu Românii. În anul 1897 au hotărât să se plângă și împăratului, căci nu mai era chip să o ducă cu Ungurii.

În primăvara anului 1892 s'a ținut la Sibiu istorica Conferință Națională. Aci s'a hotărât prezentarea Memorandului la Viena. Conferința a ales o delegație de 300 Români intelectuali și țărani din toate părțile Ardealului și Bănățului, care în frunte cu comitetul central al Partidului Național, sub președinția lui Dr. Ioan Rațiu, au plecat la Viena să ducă împăratului plângerile poporului român.

Împăratul Francisc Iosif I nici n'a voit să stea de vorbă cu ei, decum să implinească cererile Românilor. Secretarul împăratului a luat memorandumul într'un plic sigilat, pe care nedesfăcut l-a trimis guvernului maghiar la Budapesta. Această ținută a împăratului dovedește teama ce o avea el de Unguri. Dacă le-ar fi făcut Românilor dreptate, împăratul s'ar fi pus rău cu Ungurii.

Primind guvernul maghiar memorandumul Românilor la Budapesta, s'a hotărât darea lor în judecată. S'a întâmplat după vorba proverbului: „Turcul te judecă, turcul te spânzură”.

Românii întorși dela Viena erau huițuți și flurați în toate gările prin Ungaria. Dr. Ioan Rațiu era așteptat la fiecare tren de o

ceată de bătași unguri, la gara din Turda. Auzind despre aceasta Rațiu, a venit dela Cluj, la Turda într-o noapte cu trăsura.

În seara zilei de 13 Iunie 1892 au simțit Ungurii, că Rațiu a venit și s'au adunat în jurul casei, în noaptea aceea, ca la 4—5000 înarmați cu topoare, cuțite, coase și bolovani. Deodată au început să urle și să tipe ca sălbaticii. La aceste urlete doamna Emilia Rațiu le-a răspuns cântând la pian: „Deșteaptă-te Române”.

În câteva minute, furia sălbaticilor urmași ai hunilor, au zdrobit ușa, ferestrele și toată mobila din casele lui Ioan Rațiu. Din acel moment Rațiu n'a mai putut trăi în orașul nașterii sale. A fost nevoit să se refugieze la Sibiu, unde a rămas până la moarte împreună cu întreaga familie, din care ezi mai trăiesc fiicele d-na Emilia Dr. O. Russu și d-șoara Felicia Rațiu.

Cât ce s'au întors acasă memorandiștii, ungurii au pornit pregătirile marelui proces, a cărui pertractare s'a început în primăvara anului 1893. La acest proces, ce a avut răsunet în toată Europa, Dr. Ioan Rațiu a spus respicat: „Noi cunoaștem fanatismul unguresc, condamnați-ne, ca să vadă toată Europa, că sunteți un neam de fanatici fără păreche”.

După desbateri de 3 săptămâni au condamnat 14 frunzeși ai Românilor dela 2 luni până la 5 ani închisoare de stat. Temnițele Seghedinului au fost lăcaș al celor mai înșufieți Români mai bine de un an. Numai în urma unei vizite făcută de regele Carol al României împăratului dela Viena, au fost eliberați acești fii ai neamului românesc la 15 Septembrie 1895.

Iată pe scurt, o altă parte din viața sbuciumată a celui ce astăzi, drept recunoștință, națiunea română îi ridică monument, dându-l în fața lumii ca model de jertfă și dragoste de popor.

Într-adevăr este mare ziua și solemnă clipa desvelirii monumentului lui Dr. Ioan Rațiu, căci în el este cuprinsă toată lupta purtată cu atâta îndârjire de conducătorii Românilor din Ardeal. Prin el se reoglindește toată suferința celor ce au zăcut în temnițele Seghedinului, tot idealul ce a încălzit pe conducătorii Românilor din Ardeal și Bănăt.

La Turda, inima românismului arde de bucurie, căci se aduce jertfa de cinste a lui Avel, celui ce a purtat steagul în vremea răstăcirii neamului românesc prin pustia stăpânirii ungurești, în timpurile cele mai întunecate și mai furtunoase.

Astăzi neamul nostru învial, a risipit vrăgmașii lui. La Turda, un neam întreg se închină cu smerenie celui ce l-a condus după adevăr și iubire, jertfindu-și toată viața pentru neamul său.

Partidul liberal și țărănimea

Partidul liberal se reazimă pe aderenții dela orașe, este așa zicând un partid al domnilor, dar a căutat și caută mereu după aderenți și la sate, căci aceștia sunt mai mulți.

Partidul național-țărănesc este partidul țărănimii dela sate. Acest partid dorește de fapt ridicarea țărănimii în cultură și bunăstare. Dovadă nouile legi votate de actualul parlament. Rezultatul acestor legi se va vedea tot mai bine peste câteva luni.

Deși numai la începutul guvernării sale, partidul național-țărănesc a băgat în groază pe liberali. Aceștia își văd zilele negre ce-i așteaptă. Încă 2—3 ani de guvernare național-țărănistă, și atunci vom vedea ce au fost, ce sunt și ce mai rămâne din liberalii învățați la sacul cu grăunte.

Ingrijorați de ecest viitor, liberalii au început în unele județe a ataca guvernul cu tot felul de vorbe umflate. Tinta lor este: să slăbească încrederea poporului în actualul guvern. Pentru ajungerea scopului lor se folosesc de tot felul de apucături.

Astfel liberalii strigă contra urcării unor impozite, deși ei bine știu, că acestea s'au pus pentru a se putea plăti lefurile acelor mulți funcționari, pe cari liberalii i-au numit în slujbe ușurele în anii trecuți. Guvernul național-țărănesc n'a voit — în blândețea lui — să-i dea afară în cap de iarnă, așteptând să se mai îndrepteze criza financiară, ce bântue în industrie și comerț, prin ceea ce mai ușor să-și capete alte ocupațiuni.

De prezent banul statului e mai bine

grilit, decât în trecut. E drept, că se mai descopăr și acum nereguli, sau furturi, dar acestea le făptuiesc tot oameni învățați cu asta de sub guvernele trecute.

Ne strigă liberalii, că guvernul actual vrea să dea pensii funcționarilor unguri, cari în 1918 n'au voit să depună jurământul. Lucrul astfel prezentat, e o minciună. — Guvernul actual chibzuește, să se recunoască acele drepturi, cari sunt prevăzute în tratatele de pace. Atât și nimic mai mult. De altcum, această chestie nici nu este cu totul lămurită.

Orice bun român și om neorbit de patimă, recunoaște azi, că țara merge spre mai bine. Guvernul actual întimpină foarte mari greutăți. Dar cu toate acestea, el tot merge înainte. O nouă dovadă despre aceasta sunt declarațiile dlui profesor Rist, pe cari le publicăm în articolul de alături.

Astfel fiind situația, vrând-nevrând trebuie să te întrebi: Atunci de ce nu-și dau pace liberalii? De ce nu stau liniștiți, așteptând nouile alegeri la sfârșitul celor patru ani ai parlamentului actual?

Răspunsul la aceste întrebări e ușor, dacă ne gândim, că: Liberalii nu sunt învățați să stea multă vreme în opoziție. Ei au fost învățați tot cu puterea, să facă ce vreau și cum vreau. De prezent îi doare amar, văzând cum le fuge terenul de sub picioare.

Mai curioasă e tinuta liberalilor sibieni. De câteva săptămâni în județul nostru s'a pornit o adevărată frământare de șobolani. În dreapta și stânga auzi tot larmă sfârâitoare. Se încearcă amestecarea oamenilor cu vorbe goale, întortochiate sau direct mincinoase.

Ca pupăză pe colac, liberalii sibieni au convocat un congres pe ziua de Duminică 6 Octomvrie 1929. Adecă, în loc de a merge în această zi la Turda, unde se prăznuiește memoria unui mare luptător, care a fost în deceniile trecute cetățean al orașului nostru, — liberalii din Sibiu, cu aluzie de mari cârmuitori, convoacă chiar în această zi și în acest oraș un congres cu tînta de protestare contra urmașilor lui Ioan Rațiu...

Noi sfătuim pe bunii noștri săteni, să stea frumos acasă în ziua de 6 Octomvrie. Dacă nu pot pleca la Turda, să nu plece nici la Sibiu. Acei foști primari, cârciumari sau alți favorizați, se vor face numai de ocară, arătându-se pe străzile Sibiului în ziua de 6 Octomvrie, când adevărații români de pe vremuri se întorc cu sufletul și gândul spre Turda.....

Înaintăm încet, dar bine!

Declarațiile dlui C. Rist despre stabilizarea leului.

Dl Charles Rist este un vestit profesor francez și omul de încredere al Franței, pe care ni l-a trimis astă-iană, ca să ne fie în ajutor și povătuitor la stabilizarea leului și aranjarea diferitelor chestii economice. Dl Rist va sta mai mulți ani în București, având serviciul la Banca Națională. A'ât aceasta, cât și guvernul, nu ia nici o măsură mai importantă, fără a asculta mai întâi părerea dlui Rist.

Considerând acestea, cuvintele dlui profesor Rist trag mult în câmp. De aceea, în timpul din urmă, când vorbește ceva dl Rist despre noi, toată lumea românească ca și cea străină, îi dă o deosebită atenție. Astfel fiind situația, dăm mai jos părerile dlui Rist, așa cum le-a publicat în săptămâna trecută.

Situația economică a României.

În urma stabilizării leului, dacă intră în România bani străini, Banca Națională pune în circulație în țară, în schimbul lor, lei românești. Cu cât vor intra mai mulți bani străini în țară, cu atât va pune și Banca Națională mai mulți lei în circulație.

În urma banilor străini luați de pe cereale dela 15 Iunie până la 25 Septemvrie, Banca Națională a putut pune pe piață încă peste 2 miliarde și jumătate lei. Prin plata datoriilor ce le are statul către căile ferate, iar se va mări circulația banilor.

E drept, că egirea banilor pe piață se face cu o oarecare încetineală din cauza

întocmirii planurilor de refacere. Dar nu e mai puțin adevărat, că o îndreptare se poate constata. O observăm noi, cei dela acest post de supraveghere, care e Banca Națională.

Îndreptarea se va putea face și mai simțită peste două-trei luni. Avem speranța, că în urma recoltei bune de porumb, care se exportă până în primăvară, să mai putem scoate în circulație două-trei miliarde lei.

Trebuie să se facă o mare deosebire între acești bani, lăsați pe piață în urma banilor străini intrați în țară și hârtia lăsată pentru nevoile statului. Acești bani, lăsați în circulație, sunt acoperiți cu lei aur.

Deficitul primelor șapte luni a provenit din lipsa de încasări la veniturile vamale, care a fost, din cauza recoltei rele din anul trecut, cu un miliard lei mai puțin. Sperăm că în urma bunei recolte din acest an să se îndrepte lucrurile mult.

De acum o spun, că s'a îndreptat mult situația financiară a țării. Jos în popor nu se simte prea mult, căci e prea scăzut prețul cerealelor. Această criză în prețul cerealelor este în toată lumea, nu e numai în România.

Dacă se va organiza un „Credit Agricol” de sigur că prețul cerealelor se va ridica. Dar mai trebuie să se știe un lucru, că acesta nu se poate face într-o zi două.

Cu toată scăderea prețurilor la cereale, economia generală a țării s'a refăcut mult în urma recoltei. Stabilizarea leului este pe deplin asigurată.

În Aprilie și Maiu, când statul și-a plătit datoriile ce le-a avut la fabrici, când și ele la rândul lor au plătit datoriile în străinătate, au eșit mulți lei în afară de granițele țării și aceasta a îngrijorat pe unii, dar cu toate acestea nici atunci n'a fost atinsă stabilizarea.

O sforțare nu prea mare va putea aduce la normal finanțele țării. De pe acum încasările Statului se îndreaptă. Până la încheierea bugetului, deficitul de astăzi va fi redus mult.

E greu pentru România, că nu în toți anii este recoltă bună și tocmai pe această se reazimă tot venitul statului. În această direcție va trebui să se caute o cale de alungare a răului.

Schimbări de guverne

Dizolvarea parlamentului Cehoslovac

În Cehoslovacia a izbucnit pe neașteptate o criză politică. Parlamentul Cehoslovac a fost dizolvat. Este pentru întâia oră când în republica cehoslovacă un parlament este dizolvat înainte de termenul, pentru care a fost ales. Această schimbare bruscă a venit în urma neînțelegerii ivite între partidul agrarian și cel populist. Numirea ministrului de războiu din sânul partidului agrarian a nemulțumit partidul populist, ce ar fi voit să fie ales din aderenții lor. Celelalte partide coalizate cu ei la guvern și-au ridicat și ele pretențiile și așa s'a ivit conflictul. De fapt acest conflict mijea în spuză de multă vreme pe chestia unificării intereselor și aplicării programului diferitelor partide.

Agrarienii apărau interesele plugarilor, populistii lucrau mai mult pentru industrie, așa că ruda statului nu putea merge drept înainte și dacă mai adăugăm și interesele bărbatilor politici din diferite partide înțelegem ușor de traga „hăis și cea”.

Acum se fac noui alegeri pe ziua de 26 Octomvrie. Nici acum nu va putea lua un partid singur conducerea țării, căci ai acolo sunt o mulțime de partide și apoi cu toate că parlamentul a fost dizolvat, din cauză că nu s'au putut înțelege, raporturile între partide nu sunt prea aspre, cum sunt în alte state. Sistemul electoral și tradiția politică și democratică ce domnește în Cehoslovacia îi îndeamnă și acum la guvern de coaliție. De pe acum se dă ca sigur că vor colabora agrarienii și cu socialistii naționali, eventual și alții.

Dimisia guvernului austriac

În ziua de 25 Septemvrie a dimisionat guvernul austriac Streuwitz. Cauza dimisiei a fost programul economic, pe care nu l-a putut împlini guvernul partidului țărănesc. În fața acestei dimisii neașteptate șefii partidelor au cerut prefectului poliției, Dr. Schober, să primească postul de Cancelar. Dr. Schober a primit și a fost înălțat de parlament.

INFORMAȚIUNI

M. Sa Regina Maria va vizita Ardealul și Bănatul. În ziua de 12 Octombrie M. S. Regina va lua parte la botezul avionului orașului Timișoara. În ziua de 13 Octombrie va merge la Arad, unde va fi găzduită de dl Stefan Ciceo Pop, președintele Camerei. De la Arad M. Sa va merge la culesul viilor în comuna Miniș. De acolo va pleca la Orăștie, pentru ca să ia parte în 14 Octombrie la desvelirea statuei regelui Ferdinand.

Industriașii plătesc 40 la sută din bugetul de venituri al statului. Bugetul statului este de 38 și jumătate miliarde lei. Din această sumă 7 și jumătate miliarde lei sunt din domeniile Statului, iar restul sunt strânși din impozite, taxe directe și indirecte. Industriașii au plătit pe anul 1928 suma de 12.266.835.045 lei (douăsprezece miliarde două sute șaiszeci și șase milioane, opt sute treizeci și cinci mii și patru zeci și cinci lei). Pe lângă această sumă au mai plătit la județ, comună, camera de comerț, camera de muncă, casa de asigurări sociale, peste două miliarde lei. — Cum însă industria merge rău, din cauza crizei, în anul acesta probabil nu se va plăti atât. Aceasta încă face că încasările statului nu ajung la acoperirea tuturor cheltuielilor.

Organizarea Cooperativelor de vin. La ministerul Agriculturii s'a adunat comisiunea însărcinată cu organizarea Cooperativelor de vin, cu exportul fructelor și al vinului. Comisiunea a fost condusă de dl A. Călinescu, secretar general al ministerului Agriculturii. În numita ședință s'a hotărât, ca aceste cooperative să se ocupe cu valorizarea și desfacerea vinului precum și asigurarea viilor. Pentru valorizarea vinului și cu organizarea exportului s'a hotărât să se înființeze o societate anonimă, la care vor lua parte, Statul, uniunea și sindicatele viticole (societățile vițerilor), bănci, mari negustori de vinuri și alți particulari. Capitalul acestei societăți se ridică la 50 milioane lei. Din acest capital statul va da 12 milioane lei.

Luxul și automobilele ne aduc nouă sărăcie. În Geneva și alte orașe mari, trăsura și bicicleta sunt mijloacele obișnuite de a purta pe oameni. La noi pe zi ce trece acestea se împuținează, fiind înlocuite cu automobile cumpărate pe bani grei. Numai în anul 1928 au intrat în țară 12.000 de automobile, cari costă nici mai mult, nici mai puțin, de 3—4 miliarde lei. Și ne mai întrebăm de ce merg lucrurile așa greu, de ce balanța comercială e așa scăzută? Iată cine ne aduce sărăcie. Dacă nu ne vom reculege să nu mai aruncăm leul peste granițe, pentru mașini și alte lucruri de lux, apoi zadarnice vor rămâne toate măsurile guvernelor de a ne reface economia țării, așa de tare sdruncinată.

Zeppelinul se pregătește să meargă la polul nordic. Pe Zeppelin vor călători la polul nordic o seamă de profesori și cunosători ai polului. Vor mai lua cu ei și 23 de câini poștari, cu ajutorul cărora să poată străbate pe jos, dacă ajung la pol.

Omizile opresc trenurile în Bulgaria. În localitățile Mesra și Vrassa din cauza omizilor ce fac pagube extraordinare la grădinile de trandafiri, a fost nevoit și trenul să se oprească să curețe șinele de omizile îngrămădite cu milioanele.

Grădinarii suedezi încălzesc pământul cu fire electrice, ca să producă cât mai mult și mai de timpuriu.

Max Berger cel ce a inventat tunul de 42, directorul fabricelor Krupp, a murit în vârstă de 78 de ani. Pe acest om nu l-a jeliț nimeni, căci prin iscoada lui a săcerat prea multe vieți omenești.

Nu s'au limpezit nici acum lucrurile în China. În China de o vreme încoace în aproape fiecare zi se întâmplă răscoale și atacuri, fie din partea rușilor, fie din partea bandelor de răsvrâțiți, așa că cu fiecare zi se vestesc morți și răniți. Acum iar se spune că generalul Ciang Facway a atacat trupele guvernului lângă orașul Hancu omorând 45 de soldați și a făcut 5000 de prizonieri, precum și două vapoare încărcate cu muniții. Acest general se află în fruntea celor nemulțumiți. Guvernul chinez a dat în judecată pe 20 de ofițeri învinuindu-i că ar avea legături cu comunismul. Tribunalul i-a judecat la moarte și pe loc au și fost împușcați. Alte vești spun, că pe multe locuri a izbucnit războiul civil. — Tară mare și săracă, unde gândesc că sărăcia poate fi alungată prin răscoale și nu prin muncă.

O groaznică deraiere de tren în Rusia. Zărele germane aduc știrea, că la Zuyewka, în apropiere de Iași, în Ucraina, s'a petrecut o mare catastrofă de cale ferată, deraind un tren de persoane ce mergea spre Moscova. De pe urma acestei deraieri au rămas 45 de morți și 36 de răniți. Șase vagoane au fost complet sfărâmate.

Alegeri comunale împreună cu omoruri în Mexic. În localitățile Jalapa și Veracruz din Mexic, cu ocazia alegerilor comunale au fost ucise 130 de persoane și mai multe sute au fost rănite. În aceste violente și sălbătice ciocniri, dintre partidele ce candidau la primărie, a căzut și nepotul candidatului la președinția Mexicului. Rămăuim, când vezi până unde poate duce patima și ura pentru posturi cu o răspundere mare.

Turc păcălit de țigani. Plugarul turc Cara Hagî din Miomet (jud. Durostor, Dobrogea), a fost înșelat de țigani furându-i 60 mii de lei. Este foarte interesant felul cum acest turc naiv a crezut că își va spori bogăția. Niște țigani într-o zi s'au dus la turc și i-au spus, că ei pot face dintr'un leu doi. Turcul i-a crezut și s'a dus repede și a luat toți banii de pe fundul lăzii și i-a dat țiganilor să-i mai scoată din ei încă pe alăția. Cum au văzut țiganii banii radeau pe sub mustață și săreau de bucurie. După ce au mai schimbat câteva vorbe cu turcul l-au rugat să i lase singuri și să vină peste 3—4 ore, când vor isprăvi lucrul și i vor putea da 120.000 lei. Turcul a plecat și s'a întors tocmai peste 4 ore. Dar acum ce să vezi? nu mai era nici urmă de țigan la el în casă. Desperat alergă la postul de jandarmi, cari au luat repede măsuri și țiganii au și fost prinși. Banii au fost restituiți păgubăului, neavând timp să fie cheltuiți. S'ar fi putut întâmpla însă foarte ușor să nu fi putut prinde pe țigani și atunci, lacomul de a-și îndoi suma pe calea aceasta, risca să rănăne sărac cuc, de aceea pățania turcului să fie și altora de învățătură.

Spania are cei mai mulți cerșitori. Se spune, că are peste 250.000 de cerșitori.

Și în America lucrurile merg mai greu. Gazetele venite din America spun, că și în America se capătă greu de lucru. Se dă luptă mare pentru locurile ce devin din timp în timp libere. Și cum americanul e om practic, acum când se îmbulzesc atâtia pe un post, el îi întreabă ce școală au cei ce cer de lucru și primește pe cel cu mai multă școală. S'a întâmplat cazuri, că la posturi de chelneri la hotel au candidat oameni cu diplome de universitate. Americanului nu-i este rușine să lucreze orice. El zice că și copilul trebuie să câștige bani. Nu-i voie să se mănânce nimic din averea câștigată, ci alți bani trebuiesc câștigați pentru traiu. Munca tuturora, tânăr și bătrân, învățat și mai puțin cunosător al cărții a adus America la bogăție.

Noua lege cu Reforma Administrativă

a eșit de sub tipar. Ceice doresc să se orienteze asupra alegerilor comunale viitoare, să-și comande această carte, care cuprinde pe lângă legea însăși, multe deslușiri și îndrumări date de dl Dr. AUREL DOBRESCU, subsecretar de stat și deputat de Făgăraș. — Comanda să se facă la Librăria „Foaia Poporului” în Sibiu.

Convocare. Încredințat fiind din partea dlui primar al municipiului Sibiu, Dr. W. Goritz, cu organizarea comitetului de pe lângă școala primară de stat Nr. 1 fete, Regina Maria din Sibiu, convoc prin aceasta, conform Art. 98 din Reg., pentru aplicarea Decretului lege, privitor la organizarea comitetelor școlare de pe lângă școlile primare și normale, pe toți p. t. părinți și sprijinitorii școlii la adunarea generală, care se va ține la 20 Oct. a. c., orele 11 a. m., în localul școlii primare de stat Nr. 1 din loc. str. Avram Iancu Nr. 13, etaj I. Ordinea de zi: Alegerea a 4 membri în comitetul școlar de pe lângă școala primară susmenționată. Dacă la prima adunare nu se va întruni 1/3 din numărul alegătorilor, adunarea generală se va ține în proxima Duminică, adică la 27 Octombrie a. c., aceeași oră și loc. Sibiu la 28 Septembrie 1929. Delegat al primăriei: Dr. E. Bărbat.

Dreptul de vot al femeilor. Se aduce la cunoștința generală, că Ministerul de Interne a decis că pe baza punctului V din art. 375 din legea pentru administrația locală au drept de vot numai acele femei, cari au făcut parte în momentul promulgării legii din conducerea societăților și că sub conducerea se înțeleg numai prezidiul societăților ca de exemplu: președinta, vicepreședinta, casiera și secretara. Școlile civile și medii fiind echivalate cu ciclul inferior al școalelor secundare, absolventele lor vor fi înscrise în listele electorale. Totdeodată se aduce la cunoștință, că Ministerul a admis prelungirea termenului pentru întocmirea listelor de membri până la 5 Octombrie iar pentru listele electorale până la 10 Octombrie a. c.

Aviz. Proprietarii caselor sunt provocați să plătească neapărat la Perceptoratul orașenesc, str. Mitropoliei Nr. 2, resanța pentru chiria apei și taxa pentru transportarea gunoiului în termen de 14 zile deoarece în caz contrar li-se vor închide imediat apa și taxele restante se vor încasa pe cale execuțională. — Perceptoratul orașenesc.

Aviz. Se aduce la cunoștința tuturor pensionarilor de stat din acest oraș, că pentru a putea obține legalizarea libelului de pensie, sunt datori a se prezenta personal la acest birou, arătând și buletinul de înscriere (legitimția) doveditoare că are domiciliul în Sibiu Șeful biroului de populație: I. Mihai.

Concert. Sâmbătă, 5 Oct. orele 9 seara, va avea loc în sala „Unicum” un concert cu program bogat și variat. Concertul va fi dat de tenorul operei române din Cluj Adrian D. Cîrțiu, cu acompaniament la pian de d-na Mitzi Klein-Hintz. Bilete la „Foaia Poporului”.

Cinematograful „Apollo” din Sibiu rulează în 4, 5 și 6 Oct., minunatul film: *Hypnoza*, cu Paul Wegener. — Muzică plăcută și aleasă la fiecare reprezentație.

S'a aflat Duminică în 29 Sept. 1929, la reprezentația teatrală Malcoci, un aparat fotografic. Respectivul care l-a pierdut îl poate ridica de la Administrația ziarului „Foaia Poporului”.

Numeri de probă din „Foaia Poporului” trimitem la dorință ori cui gratis, dacă ni cere (un număr din urmă). — Recomandăm foaia tuturor cunoscuților.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului”
Redactor responsabil: Nicolae Bratu

Biserica ev. C. A. din Mercurea
Nr. 209/929 11267

Arendarea băilor

Biserica ev. C. A. din Mercurea-Sibiului arendează pe ziua de 19 Oct. 1929 ora 3 p. m. în sala casei naționale a Bls. ev. prin licitație publică Băile de Iod și Sare, situate pe hotarul comunei Mercurea.

Arendarea se face pe o durată de 4 ani, începând dela 1 Ianuarie 1930 până la 31 Decembrie 1933.

Prețul strigării este de Lei 130.000 anual.

Condițiunile de licitație sunt afișate în biroul parohial ev. C. A. Mercurea.

Mercurea, 24 Septembrie 1929

Presbiterul ev. C. A.
Mercurea

Nr. 1027/929

11281

Publicațiune

Comuna Cârța, jud. Făgăraș, arendează dreptul de pășunat cu oile pe timpul de iarnă dela 1 Noembrie 1929 până la 1 Martie 1930, cu prețul de strigare 10.000 lei, vadum 10%. Licitația se ține în ziua de 13 Octombrie 1929, ora 2 p. m., la primăria comunală. Condițiunile de licitație se pot vedea la primărie în orele de oficiu.

Cârța, 23 Septembrie 1929.

Primăria comunală

Publicațiune

Pășunea numită Rozoare la comuna Rucăr, jud. Făgăraș, 370 jug. fână, neumbiat de vite se dă în arandă din mână liberă momentan de Moise Nicoră pe termen până la 21 Maiu 1930.

Rucăr, la 27 Septembrie 1929.

11280

Notariatul cercnal Voila

Nr. 3162/929

11289

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică, că cârciuma comunală a comunei Sâmbăta de jos, jud. Făgăraș, se va exaranda prin licitație publică pe termen de 3 ani cu începere dela 1 Ianuarie 1930.

Licitația se va ține în ziua de 3 Noembrie 1929, orele 16 la primăria comunală Sâmbăta de jos.

Prețul de strigare anual 20.000 lei, vadum 10%.

Oferte închise și sigilate sunt a se preda până la începerea licitației la mâna președintelui de adjudecare, prevăzute cu vadiul și timbrul legal.

Supra oferte nu se primesc. Dispoziții art. 71—85 din legea asupra contabilității publice sunt a se respecta strict.

Condițiuni detaliate se pot vedea între orele oficiale la primăria comunei Sâmbăta de jos și la Notariatul Voila.

Sâmbăta de jos, 17 Sept. 1929.

Primăria comunală

Publicațiune

Comuna Dăisoara jud. Târn. Mare aduce la cunoștința publică, că în ziua de 20 Oct. 1929 la orele 15 p. m. arendează cârciuma comunală pe timp de 3 ani începând dela 1/I. 1930 — 31/XII. 1932 în conformitate cu legea contabilității publice cu oferte închise și sigilate.

Prețul de strigare este 30000 lei.

Vadum de 10%, după prețul strigării.

Condițiunile de licitație se pot vedea în oficiul primăriei în orele de serviciu.

Primăria comunală

11257

„GUANO - FOSFAT TRANSYLVANIA“

gunoinal natural din peștera

„CIOCLOVINA“

este cel mai bun și cel mai eficient material pentru îngrășarea pământului, conține 16—18% acid fosforic, 0,5% nitrogen, 5% acid carbonic, 80% var și 12% alte substanțe organice, adică materii nutritive și absolut necesare tuturor plantelor, cerealelor, vîilor, pomilor și legumelor.

Gunoierea cu guano forțează și accelerează producțiunea și creșterea și are efect 3 ani de zile. Se vinde cu vagonul și în cantități mai mici, cu prețul de lei 2.20 pro kg. Sacii cu prețul de cost. Cu 40% mai eficient ca gunoinal artificial. Cereri pentru procurarea materialului se vor adresa arătându-se exact comuna, poșta ulimă și gara, la

„CIOCLOVINA“

Societate în Comandită pentru exploatarea îngrășămintelor de fosfat, în FUI, jud. Hunedoara.

11278

Primăria municipiului Cluj

Publicațiune

În județul Someș pe hotarul orașului Dej și al comunei Chițeni se exarandă circa 500 jug. teren potrivit pășune de iarnă pentru oi. Ofertele se vor trimite la adresa subsemnatului Dr. Teodor Mihali, primarul municipiului Cluj.

Cluj, la 28 Septembrie 1929.

Dr. T. Mihali

11288

Notariatul cercnal Voila

Nr. 3161/929

11290

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică, că cârciuma comunală a comunei Voila, jud. Făgăraș, se va exaranda prin licitație publică pe termen de 3 ani cu începere dela 1 Ianuarie 1930.

Licitația se va ține în ziua de 3 Noembrie 1929, orele 14, la primăria comunei Voila.

Prețul de strigare anual lei 10.000. Vadum 10%.

Oferte închise și sigilate sunt a se reda până la începerea licitației la mâna președintelui de adjudecare, prevăzute cu vadiul și timbrul legal.

Supra oferte nu se primesc. Dispoziții art. 71—85 din legea asupra contabilității publice sunt a se respecta strict.

Condițiuni detaliate se pot vedea între orele oficiale la Primăria comunală Voila.

Voila, 17 Septembrie 1929.

Primăria comunală

Primăria comunei Tălmăcel

Nr. 721/929

11151

Publicațiune

Comuna Tălmăcel, jud. Sibiu, dă în arandă prin licitație publică moara comunală, prevăzută cu instalațiuni sistematice, precum valz, curățitor, sita etc. pe un period de 3 ani.

Licitația se va ține în conformitate cu legea contabilității publice în ziua de 14 Octombrie 1929, ora 10 a. m., în localul primăriei comunale.

Prețul de concurență 100.000 Lei. Vadum 10%.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunei. Tălmăcel, 14 August 1929.

Primăria comunală

! Atențiune !

să vă îmbrăcați bine pentru iarnă!

Pentru acest scop veți găsi stofele și ciorapii cei mai buni cu prețurile cele mai ieftine la marele depozit de pânzeturi și bumbacuri Fa

Mich. Kieltsch 28
Piața mică Nr. 28

11273

Publicațiune

Composesoratul comunei Coveș, jud. Târnava mare, dă în arandă pășunatul de iarnă, în ziua de 13 Octombrie 1929, la ora 2 p. m.

Președ. composos.

11292

11295

Renumitele Pepinere

„AMBROSI“

MEDIAȘ, j. Târnava mare oferă vite altoite și porci altoi americani de prima calitate și garantat autentice. — Catalogul nou se trimite la cerere.

Un atelier de pantofari

cu 2 mașini Tlinder și Singer pe stânga, sunt de vânzare. Se vând și deosebit de atelier în Sibiu, strada Lemnelor 21.

11374

Nr. 1200/929

11284

Publicațiune

Comuna Alțina, exarandă prin licitație publică pășunatul de iarnă pe anul 1929/30 în 14 Octombrie 1929 ora 2 p. m. la primăria comunală, unde se pot vedea condițiunile zilnic în orele de oficiu.

Primăria comunală

Grădinar

de sine stătător, de 30 de ani, sas, nelămurat caută loc la o moșie. Mergă și ca ajutor de grădinar. Rudolf Sigmund Sibiu, strada Bruckenthal 14.

11275

S'a pierdut un cal

cu hăul pe el, pe hotarul comunei Veștem, în ziua de 26 Septembrie 1929, cu semnele: Breazu, pe frunte cu coroană, la piciorul dinapoi mușcat de lup la pulpa dreaptă dinapoi. A se adresa la Dumitru Gavrilă Muntean, în Veștem Nr. 71.

11296

Linie de automobil

Un român harnic, care posedă un autobus în stare foarte bună, caută o linie potrivită sau tovărășia cuiva, care are concesiunea de transportul călătorilor sau știe o linie bună încă neexploată. Doritorii să adreseze scrisorile sub „Linie de automobil“ la administrația acestei foi. fn.

Magazin de candelabre pt. Ardeal S. R.

Cluj, strada Memorandului (Unio u.) 1.

Mare magazin de Radio

Asortiment stabil de aparatele cele mai moderne
Tip. 1930

care au stârnit o vie senzație la târguri de mostre
Viena, Leipzig, Berlin.

Aparate direct la rețea

Kramolin, Berlin Schaleco, Berlin

Horny, Viena

Telefunken

Tungsram

Philips

„RECORD“

ACENTURĂ ȘI COMISION

Sibiu, — strada Avram Iancu Nr. 11 — Sibiu
Mijlocește împrumuturi de bani, cumpărări și vânzări de case, pământuri, păduri, lemne, cereale, nutreț etc. etc., cum și mijlocirea de locuințe se efectuează grăbnic. Tot aci se primește orice lucru de scris la mașină, precum și traduceri. Se găsesc peste 500 de case de vânzare. Contractele de vânzare—cumpărare se fac gratuit.

Priviți încă astăzi!

11259

Depozitul în comision al

GARDINELOR „Viola“

GERTRUD WOLFF

SIBIU, strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 14
„Olympus“ S. A. Fabrică de gardine Mediaș

Pentru începutul anului școlar!

Noi vindem o mică parte de

SERVIEȚE

puse deoparte, cu mult sub prețul de cost

G. Orendt & W. Feiri

11190

Casă solidă

edificiu nou, odale, bucătărie, pivniță, grădină, mai multe locații, e de vânzare cu 100 mii lei. Adresa din bunăvoință la domnul Elst, Sibiu, strada, Lazaret E.

11279

Caut 2 ucenici

la moara sistematică din Cut. A se adresa la Ion Chindea, morar.

11285

Căminul de ucenici

din Sibiu primește ucenici cu plată, pe lângă toată întreținerea. Ucenicii trebuie să fie aplicați la o meserie, înainte de ce intră în cămin

Aviz

grădinilor de copii

La librăria „Foia Poporului“ Sibiu, str. Mitropoliei 12 se află tot soiul de cartonașe colorate, hârtii de împletit, ace de împletit, coale diverse de cusut, hârtie crepe, hârtie de mătase și hârtie lăcioasă în toate culorile, cu prețurile cele mai ieftine, încercați și vă veți convinge!

Pentru noul an școlar!

Sunt de vânzare la **Librăria „FOAIA POPORULUI“ Sibiu, Strada Mitropoliei 12.**

Revânzătorilor li se dă rabat!

Cărți școlare pentru toate școalele
Caete necesare precum și
Creioane de toate sururile

Penițe și focuri pentru penițe
Tușuri diferite culori
Cerneluri roșii, negre, vinete etc. etc.

Revânzătorilor li se dă rabat!

Faceți rotația semănăturilor

A 6-a scrisoare a dlui ministru I. Mihalache

V'am spus și vă repet că eu liniște nu pot avea până n'oiu vedea agricultura noastră în rândul agriculturii din țările cu care ne concurăm.

Cu legi, cu măsuri administrative, cu ajutorul Statului, cu ajutorul așezămintelor de credit sau de vânzare — dar totodată și cu ridicarea minții plugarului — trebuie să ajungem cât mai repede la ținta noastră: sporirea producției.

Prin această a șasea scrisoare voi arăta minții plugarului un izvor nou de sporire a producției: rânduirea plantelor cultivate pe o bucată de pământ.

La această înțelegere rânduire trebuie să ne ajutăm unul pe altul: Statul și plugarul.

1) Ce trebuie să știe plugarul?

Că dacă semeni, an după an, aceeași plantă în același loc, rodul se împuținează.

Iar dacă știi cum să orânduiești plantele una după alta pe același loc, rodul sporește.

2) Ce trebuie să facă Statul? Să înlesnească pe plugarii cari vor să-și facă rânduială la culturi — fie prin măsuri de „poliția câmpului” — fie prin măsuri cari să înlesnească adunarea la un loc a petecelor mărunte.

3) Iar ce face Statul, trebuie să meargă mână în mână cu ce va face plugarul — căci altfel strădania se duce în vânt — și din lege, oricât ar fi de bună, s'alege praful.

*

Și acum să arăt temeiul acestor trei puncte.

Cine nu știe că „nu merge grâu după grâu?”

Adică de mers, merge — dar dă rod puțin, mult mai puțin decât dacă îl semeni după porumb, ori mai ales după mazăre sau fasole.

Agricultorii cuminți au băgat de seamă că așa e cu orice plantă cultivată: când se sfârșește viața ei, dacă n'o muți în altă parte, pe alt loc, puterea de rodire slăbește.

Pământul „obosește” și el tot hrănind mereu și mereu aceeași plantă; — se zice: „oboseală de trifoi”, „oboseală de sfeclă” ș. a. m. d.

Și e firesc să fie așa. Aceeași plantă — cu aceleași rădăcini, — îl suge an cu an din aceeași parte: ori de deasupra, dacă are rădăcinile fireașe cum e grâu; ori de la fund, dacă are rădăcinile înfipte adânc, cum er fi sfecla, lucerna.

Iar dacă știi cum să le învârești una după alta, vii cu planta tot mereu la masa plină, adică la pământul odihnit gata.

Unde mai pui că fiecare plantă are boala ei și buruienile ei. Tot semănând-o pe loc în toți anii, se încuibază zdravăn boala și neamul de bălării îndrăgostite de plantă.

Ia schimb-o pe alt loc: și ai să vezi că rodul se mărește, boala scade, bălăriile se împuținează.

Această observare a făcut pe agricultorii înaintași să chibzuiescă și să întocmească fel de fel de planuri, ca să potrivească mai bine: rânduirea plantelor una după alta, în așa chip ca ele să nu sărăcească prea mult pământul, ci să-l găsească mai pregătit cu hrana care le place mai mult.

Această rânduire a plantelor întocmită cu multă chibzuială se chiamă rotațiune, fiindcă plantele vin una după alta pe aceeași parcelă ca roata.

Iar lucrarea de împărțire a pământului în tarlele pe care are să se facă rotațiunea, se chiamă asolament (dela cuvântul solă, care însemnează tarla).

Adeseori lumea amestecă cuvintele acestea amândouă: asolament și rotațiune; dar nu e nici o pagubă din asta!

*

Nu e greu să faci „rotația” când ai pământ prea puțin. Tii seamă că dacă anul acesta l-ai pus grâu, la anul îl pui porumb (ori altă prășitoare). Dacă ai ceva mai mult, îl împarți în două și pui pe o tarla o plantă care se prășește (cum e porumbul) și pe altă tarla o plantă care nu se prășește (cum e grâu); iar anul viitor, faci schimb.

Dar nu e nici așa de ușor; căci dacă te ții numai de rotațiunea porumb-grâu (ori porumb-orz, ori porumb-ovăș), prea se secătuiește pământul și trebuie îngrășat. Rotațiunea de doi ani a sărăcit pământul din sudul Italiei; și multe din pământurile țării noastre au sărăcit tot din pricina aceasta.

De aceea, oricine poate, adică cine are mai mult, trebuie să caute o rotațiune la trei ani: pe aceeași parcelă să nu vină rândul aceleași plante mai curând ca trei ani (un an da, doi nu). Este bine deci, ca la grâu și porumb, să se adauge încă o parcelă: ori cu mazăre, ori fasole, borceag, trifoi, pepeni.

Nu este însă tocmai ușor să faci un bun asolament și o bună rotație când ai ceva mai mult pământ și vrei să te ții de toate regulile.

Trebuie să ții seamă de mai multe lucruri Așa de pildă.

1. Felul pământului: Dacă pământul e nisipos, plantele prășitoare (cum e porumbul) trebuie să vie la rând cât mai rar, iar cele neprășitoare (cum e grâu și trifoiul) cât mai des.

Pe câtă vreme cu pământul argilos (lutos) lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă: el cere să fie prășit cât mai des.

2. Bogăția pământului. După o plantă care sărăcește pământul (ca de pildă sfecla de zahăr, grâu, meiul, paringul, tutunul etc.), se pune una care se mulțumește cu mai puțin sau care chiar îl drege, cum sunt mazărea ori trifoiul; iar după mazăre ori trifoi (care îmbogățesc pământul), se pune grâu, orz ori sfeclă. Sfecla și mazărea nu pot veni pe același loc, cu folos, decât la 4—5 ani; dacă le pui mai curând, trebuie să îngrăși zdravăn pământul, mai ales pentru sfecla de nutreț și mai puțin pentru cea de zahăr.

Iar lăptăna și trifoiul trebuie să aștepte de două ori mai mult decât a durat verde pe loc.

3. Felul rădăcinilor. După o plantă cu rădăcini subțiri, fireașe, care nu se înfig adânc, trebuie să urmeze planta cu rădăcina adâncă (după grâu merge sfeclă; și după sfeclă, orz).

4. Durata culturilor. După o plantă care se culege toamna târziu, vine una care se seamănă primăvara. Iar cele care se seamănă toamna, trebuie să vină după una care s'a cules mai de cu vară.

5. După plante care se prășesc (porumb, cartofi, fasole) vin plante care nu se prășesc (grâne).

Pentru a se ține seamă de aceste reguli, cine are mai mult pământ, obișnuiește esolament cu rotație la patru ani.

Pământul se împarte în patru tarle. În anul întâiu tarlaua Nr. 1 se pune cu porumb; Nr. 2 orz; Nr. 3 mazăre; Nr. 4 grâu.

În anul al doilea se învârește hora la dreapta, așa că unde a fost porumbul vine orzul; unde a fost orzul vine mazărea; unde a fost mazărea (ori trifoiul) vine grâu; unde a fost grâu, vine porumbul. Și tot așa, mereu la dreapta, pentru anii următori, când, împlinindu-se patru ani, vine fiecare la locul de unde a pornit; și o începe dela capăt.

*

Lucrurile nu se petrec însă pretutindeni după același calapod.

Plugarul trebuie să se uite și la altceva: să producă marfa pe care o poate desface mai cu preț și mai repede. Și firește că acest lucru împiedecă de multe ori socotelile de acasă! Așa de pildă, agricultorul de lângă oraș n'o să se ție de aceleași reguli ca agricultorul din Bărăgan. Lângă oraș se caută mult zarzavaturile, laptele și carnea.

Firește că aci plugarul își va întocmi un asolament și o rotație care se întemeiază mai mult pe grădinărie și fânețuri.

Alt asolament și altă rotație (întemeiate poate pe grâu, ori pe orz și pe porumb), își face plugarul din Bărăgan.

În agricultură nu merge după tipic. De aceea are omul: ochi să vadă — și minte să înțeleagă.

Lucrul de căpetenie este să judeci: în ce stare lasă pământul cutare plantă; și

pentru care plantă nouă se potrivește mai bine pământul în starea aceasta. Și alegi, dintre mai multe, care ți place.

*

O greutate mare în alegerea rotațiunilor în cultură stă în aceea că alegerea nu atârână numai de ce vrei d-ta, ci și de ceea ce face vecinul d-tale.

Plugarii noștri mărunți au pământul risipit în toate părțile. Și e foarte greu de ținut rânduiala și paza pe un câmp impestrițat, mai ales cu obiceiurile noastre.

Să cer aci două lucruri pe cari trebuie să le facă Statul cu autoritățile pe de o parte — și întovărășirea plugarilor pe de altă parte.

Statul cu autoritățile: mai multă rânduială în poliția câmpului. Autoritățile locale au ordin să aplice legile în ființă. Iar Ministerul de Agricultură va veni cu o lege mai complectă și mai gospodărească de poliție a câmpului.

De asemenea, o comisiune a Ministerului cercetează acum o lege nouă, zisă de Comasare — după care din când în când, plugarii luminați vor putea să-și adune petecele mărunte la un loc, sau în două trei, după cum o fi felul pământului, ori nevoile locului.

În alte țări, o astfel de lege, e în ființă de mult timp; și ea a dat roade bogate: economie de timp cu alergătura dela o parcelă la alta, înlesnire de pază, rotații mai potrivite etc. Ungurii o au de mulți ani. Și cu toate că în Transilvania populația românească a fost nedreptățită la aplicarea legii, am găsit un sat care mi-a cerut să aducem mai repede legea Comasării.

Dar folosul unor astfel de legi — cum e Comasarea și poliția câmpului — nu este de loc simțitor, dacă buna înțelegere între plugari nu le însoțesc pas cu pas. Am găsit sate unde plugarii se înțeleseseră între ei ca într-o parte a câmpului să pună toți păioșe (grâu, ovăș, orz) și în alta porumb. Iar în anul următor se făcea schimbul între cele două câmpuri.

În Transilvania sunt multe sate unde se fac trei câmpuri, unul din ele lăsându-se pentru islaz. Multe lucruri bune pot face ei, dela ei, plugarii luminați.

De aceea spunem și repetăm mereu: fără de luminarea dumneavoastră, a plugarilor, nu putem ajunge repede unde trebuie: sporirea rodului.

Sâmbătă, 28 Septemvrie.

I. Mihalache

Ministrul Agriculturii.

Condițiunile exportului român în Polonia

Ministerul de industrie și comerț face cunoscut că între România și Polonia s'a deschis comerțul așa după cum am anunțat la timp. Pentru ca să se știe de către toți cei interesați, cum se face, a și publicat o decizie cu următorul cuprins: În Polonia se poate exporta din România vin în butoaie și în butelii, must, struguri, mere și alte fructe, nuci în coaje și fără coaje etc. Pentru a exporta toate acestea în Polonia, trebuie ca negustorii români să aibă firmă înscrisă în Polonia, sau un reprezentant, sau să fie cu un negustor polon în legătură.

Cel care voește să expoarte mai trebuie să aibă un permis liberat de ministerul industriei și comerțului polon. Acest permis îl primește în urma recomandăției făcute de ministerul industriei și comerțului român, care o va face numai atunci, când cel ce va cere acest lucru dovedește cu certificat eliberat de camera de industrie și comerț, că este în stare să facă exportul ce se obligă.

După ce a obținut toate acestea va mai plăti ca taxe de manipulație patru la mie din valoarea produselor ce le exportă. Taxa o va plăti direct la Cassa oficiului vamal al gării Gdansk din Varșovia, sau se va trimite prin poștă.

Actele trebuiesc vizate și de atașatul comercial pentru Polonia. Recomandarea făcută de ministerul român trebuie predată celui polon, cel mai târziu în 15 zile. Permisul de export este valabil numai trei luni, când se mai poate prelungi încă pe 3 luni și dacă nici până atunci nu a început a face exportul se nimicește.

CONSILIUL COMUNAL AL MUNICIPIULUI SIBIU
No. 7903/929 11287

Publicațiune

Consiliul comunal al Municipiului Sibiu este convocat pe *Vineri 4 Octomvrie 1929* d. m. ora 4 (16) în sala de ședințe a primăriei cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Întocmită împreună cu Delegația Permanentă
 1. Citirea sumarului ședinței precedente.
 2. Compunerea listei locuitorilor, cari au calitatea de membri ai municipiului.
 3. Formarea listelor electorale.
 4. Alegerea comisiei de verificare, compusă din 5 membri.
 5. Eventuale propuneri.
- Ședința Consiliului Comunal e publică.
Sibiu, la 26 Septemvrie 1929.

Primar: Dr. Goritz Secretar gen.: Dr. Bărbat

PREFECTURA JUDEȚULUI SIBIU
No. 10457/929 F. 11286

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 19 Octomvrie 1929, la ora 10 a. m., se va ținea la prefectura județului Sibiu cabinetul dlui subprefect licațiune publică pentru efectuarea lucrării până la punerea sub coperiș a infirmeriei publice în comuna Săliște.

Prețul de strigare conf. devizului e de Lei 773.000.

Doritorii de a licita vor depune vadiul provizoriu de 6% în numerar sau efecte publice recunoscute de stat, la administrația financiară Sibiu, iar recipisa se va înainta deodată cu oferta, dar separat.

Licațiunea se va ținea cu oferte închise, sigilate conform art. 72—83 din legea contabilității publice.

Devizul și caietul de sarcini se poate vedea în orele de birou 8—13 la prefectura județului.

Sibiu, la 23 Septemvrie 1929.

Prefect:
ss. Dr. Coriolan Ștefan

PREFECTURA JUDEȚULUI SIBIU, Serviciul economic
No. 10463—929 11282

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 31 Octomvrie 1929, la ora 9 a. m., se va ținea licațiune publică cu oferte închise la această prefectură pentru imprimarea Monitorului Județean pe anul 1930.

Doritorii de a licita sunt invitați a prezenta deodată cu oferta și recipisa de consemnarea garanției de 10% depusă la Administrația Financiară din Sibiu.

Licațiunea se va ținea în sala mică a prefecturii în conformitate cu disp. art. 72—83 din legea contabilității publice.

Ofertele se vor depune cel mai târziu până la 31 Octomvrie ora 9, când va avea loc deschiderea lor în ședință publică.

Caietul de sarcini se poate vedea în zilele de oficiu dela 8—13 în biroul serviciului economic.

Sibiu, la 24 Septemvrie 1929.

Prefect: Șeful serv.
ss. Dr. Coriolan Ștefan ss. I. Popa-Nartea

PREFECTURA JUDEȚULUI SIBIU, Serv. economic
Nr. 10462—1929 A P. 11288

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 31 Octomvrie 1929, la ora 10 a. m., se va ținea licațiune publică cu oferte închise la această Prefectură, pentru aprovizionarea prefecturii pe anul 1930 cu toate utenziile de birou, registre, tabele, legatul și cartonatul a tot felul de cărți și registre, în valoare de circa 300.000 Lei.

Doritorii de a licita sunt invitați a prezenta deodată cu oferta și recipisa de consemnarea garanției de 10% depusă la Administrația Financiară din Sibiu.

Licațiunea se va ținea în sala mică a prefecturii în conformitate cu disp. art. 72—83 din legea contabilității publice.

Ofertele se vor depune cel mai târziu până la 31 Octomvrie a. c. ora 10, când va avea loc deschiderea lor în ședință publică.

Caietul de sarcini se poate vedea în zilele de oficiu dela 8—13 în biroul serviciului economic.

Sibiu, la 24 Septemvrie 1929.

Prefect: Șeful serviciului:
ss. Dr. C. Ștefan ss. I. Popa-Nartea

Tribunalul Sibiu, Secția I.

Pj. 2064/5 1929 11272

Extras

din registrul pentru asociațiunile recunoscute ca persoane juridice.

No. de ordine: 9.

Titlul sau denumirea persoanei juridice: Asociațiunea „Motorclub” Transilvania M. C. T.

Obiectul și scopul: Asociațiunea are de scop de a desvolta și răspândi motorismul de orice fel și anume prin: a) intervenții la autorități, presa și public în scopul îmbunătățirii și formării de legi, regulamente și ordonanțe cât și a instruii membrilor săi asupra tuturor prescripțiilor în vigoare prin presă și conferințe;

b) câștigarea și aducerea de beneficii economice pentru membri săi;

c) darea de sfaturi juridice și tehnice, punerea la dispoziție de experți și apărători în cazuri principale;

d) organizarea de sport motoristic, singur, sau în comun cu alte societăți sportive;

e) aducerea de înlesniri la circulara peste graniță și câștigarea de legitimații frontiere.

f) redactarea unei gazete de club.

Sediul și sucursale: Sediul este în Sibiu.

Data constituirii: 15 Aprilie 1928.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut personalitatea juridică: Statutele Asociațiunii și hotărârea Tribunalului Sibiu Nr. 2064/1928 din 15 Iunie 1929.

Numele, profesia, domiciliul și naționalitatea persoanelor, ce compun organele de direcțiune și administrație: Președinte: Rudolf Karoli, inginer, Vicepreședinte: Ioan Crăciun, inginer, Secretar: Mihail Kraus, comerciant, Casier: Victor Philips, funcționar de bancă, Președinte sportiv Ernest ontag, arhitect, Membri atașați: Dr. Victor Roth medic dentist, Wilhelm Hienz, comerciant, cu toți domiciliți în Sibiu și cetățeni români.

Observații. Dosar Nrul Pj. 2064/1928.

Sibiu, la 16 August 1929.

Fischer grefier

Notariatul cercual Voila
Nr. 3163/929 11291

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că cărciuma comunală a comunei Voivodenii-Mari, jud. Făgăraș, se va exaranda prin licațiune publică pe termen de 3 ani cu începerea dela 1 Ianuarie 1930.

Licațiunea se va ține în ziua de 10 Noemvrie 1929, orele 14, la Primăria comunală Voivodenii-Mari.

Prețul de strigare anual lei 5000. Vadiul 10%.

Ofertele verbale și scrise, închise și sigilate sunt a se preda până la începerea licațiunii la mâna președintelui de adjudicare prevăzute cu vadiul și timbrul legal.

Supra oferte nu se primesc. Disp. art. 71—85 din legea asupra contabilității publice sunt a se respecta strict.

Condițiuni detaliate se pot vedea între orele oficiale la Primăria comunei Voivodenii-Mari și la Notariatul Voila.

Voivodenii-Mari, 17 Sept. 1929.

Primăria comunală

Nr. 802—929 11301

Publicațiune

Comuna Cornățel exarandeașă pășunatul de toamnă și primăvară pentru oi în ziua de 13 Octomvrie 1929 ora 2 d. m.

Cornățel, 30 Sept. 1929.

Primăria comunală

Nr. 869—929 11308

Publicațiune

Comuna Turnișor, jud. Sibiu, exarandeașă dreptul de pășunatul de iarnă în ziua de 15 Octomvrie a. c. la orele 15, în localul primăriei comunale.

Prețul strigării 4900 Lei.

Condițiunile se pot vedea la primăria comunală.

Primăria comunală

Tribunalul Sibiu secția I.

Nr. Pj. 1991/929/2 11278

Extras

din registrul pentru asociațiunile recunoscute ca persoane juridice.

Nr. de ord.: 11.

Titlul sau denumirea persoanei jurid.: Reuniunea Meseriașilor și industriașilor din Noerich.

Obiectul și scopul: Este de a ocroti interesele profesionale ale membrilor și de a favoriza prin străduința comună înflorirea și dezvoltarea industriei și comerțului local, de a ridica prestigiul micilor industriași și meseriași-patroni.

Sediul și sucursala: Sediul principal este în comuna Noerich.

Data constituirii: 7 Octomvrie 1928.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut personalitatea juridică: Statutele reuniunii și hotărârea Tribunalului Sibiu Nr. Pj. 1995/929 2 din 28 Iulie 1929.

Numele, profesia, domiciliul și naționalitatea persoanelor ce compun consiliul de direcțiune și administrație: Președinte, Dionisie Tamasy fierar, vice-președinte Daniel Wink orolitor, grefier Mihail Häcker rotar, casier Gheorghe Brenner tâmplar. Membri în comitet: Iosif Eek, fierar, Heinrich Gösevin, tâmplar, Gheorghe Schemmel, rotar, Cezari: Mihail Kessler fierar, Mihail Hertmann clemar, cu toți cetățeni români și domiciliți în Noerich.

Observații: Dosar Nr. P. 1995 1929

Sibiu, la 16 August 1929.

Fischer, grefier

Primăria comunală Șelimbăr
Nr. 818—929 11300

Publicațiune

Comuna politică Șelimbăr dă în arandă pășunatul de iarnă prin licațiune publică ce se va ținea în ziua de 13 Octomvrie 1929 ora 2 p. m.

Condițiunile de licație se pot vedea la primărie.

Primăria comunală

Primăria comunală Șelimbăr
Nr. 822—929 11299

Publicațiune

Comuna politică Șelimbăr dă în întreprindere prin licațiune publică ce se va ținea în 13 Octomvrie 1929, ora 9 a. m. facerea a 200—210 gramezi de lemne pentru foc destinate pentru satisfacerea necesităților populației comunale.

Prețul de strigare la 1 gramă de lemne e de 100 Lei.

Condițiunile de licație se pot vedea la primărie.

Șelimbăr, 28 Sept. 1929.

Primăria comunală

Nr. 924/929 11298

Publicațiune

Primăria comunei Racovița, jud. Sibiu, exarandeașă prin licațiune publică, în ziua de 13 Octomvrie 1929, ora 2 după amiază, pășunatul de iarnă și primăvară pentru oi numit Cărbou și Chiorul, precum și pășunatul de iarnă din hotarul comunei, apoi pășunatul de iarnă primăvară și vară numit Crumpește.

Condițiunile de licație se pot vedea la primăria comunei.

Racovița, 1 Octomvrie 1929.

Primăria comunală

Primăria com. Bradu, jud. Sibiu
Nr. 1147/929 11248

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică, că pășunatul de iarnă pentru oi, proprietatea comunei și compozoratului din comuna Bradu numite „Hula cu Rugi”, „Treacnu”, „Polana” și „Iazurile”, se vor arenda pe calea licațiunii publice în ziua de 20 Octomvrie 1929, ora 2 p. m. în localul primăriei.

Condițiunile se pot vedea la primărie.

Bradu, 15 Septemvrie 1929.

Primăria comunală.

Publicațiune

Pe lângă intervenția subsemnatului se vor vinde Marți în 8 Octomvrie a. c. la ora 4 d. m. în Sibiu în localul sucursalei din Sibiu, a „Băncii Ardeleană și Casa de Economii soc. anon.” din Piața Regele Ferdinand, 1178 kgr. ceară de albine, în valoare de 167.200 Lei prin licațiune publică în următoarele condiții.

1. Licitanții vor depune ca garanție 20.000 Lei la începutul licațiunii la mâna subsemnatului.

2. Ceara se va vinde în lipsă de oferte și sub valoarea indicată, totodată prețul strigării.

3. Prețul are să se achite imediat după adjudicare, integral, în caz contrar licațiunea se continuă și adjudecarul prim pierde garanția și răspunde pentru diferența în minus.

4. Impozitul proporțional de 2% și adăuse le suportă cumpărătorul.

5. Cumpărătorul are să-și transporte marfa fără amănare.

Dr. N. Cristea

notar public

11297

Spitalul Public Sibiu

Nr. 1474—929 11302

Publicațiune

Spitalul Public Sibiu, având de dat în parte sau în arandă un teren de 14 jugăre, arabil, în Dealul Ocnei, doritorii își vor înainta ofertele la Direcțiunea spitalului până la data de 15 Octomvrie 1929

Sibiu, 1 Octomvrie 1929.

Direcțiunea Spitalului

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că pășunatul de iarnă și primăvară al comunei Colna se licațiază în ziua de 6 Octomvrie 1929 ora 2 p. m. Termenul de arandă este din 15 Octomvrie 1929 până la 23 Aprilie 1930.

Prețul strigării 60 lei de oale.

Se pot pășuna 500—600 oi.

Primăria comunală

11277

Publicațiune

Comuna Porcești, jud. Sibiu, are nevoie de o corabie din lemn de brad, pentru trecerea peste Olt. Doritorii de a construi această corabie sunt rugați a se prezenta la primăria comunală în ziua de 13 Octomvrie 1929, ora 14, când se va ținea licațiune publică.

Condițiunile de licație se pot vedea la primăria comunală.

Primăria comunală

11294

Prin descoperirea Galbinolului

s'a dat fiecărui posesor de oi posibilitatea, de a înlătura fără nici o pagubă Gălbeara, boala atât de periculoasă.

O singură capsulă de Gălbeară (care costă numai 14 lei), ajunge pentru a vindeca orice animal, indiferent de vârsta sau greutatea sa și fără a ține seamă dacă animalul a mâncat sau nu.

Gălbeară

dă întotdeauna rezultate absolut sigure.

Se vinde în toate farmaciile și drogueriile.

Prețul unei cutii de 25 capsule e 350 lei, de 12 capsule 180 lei, de 6 capsule 100 lei.

Reprezentanța:

Drogueria „Standard”
București I. 11208